

1896. márczius.

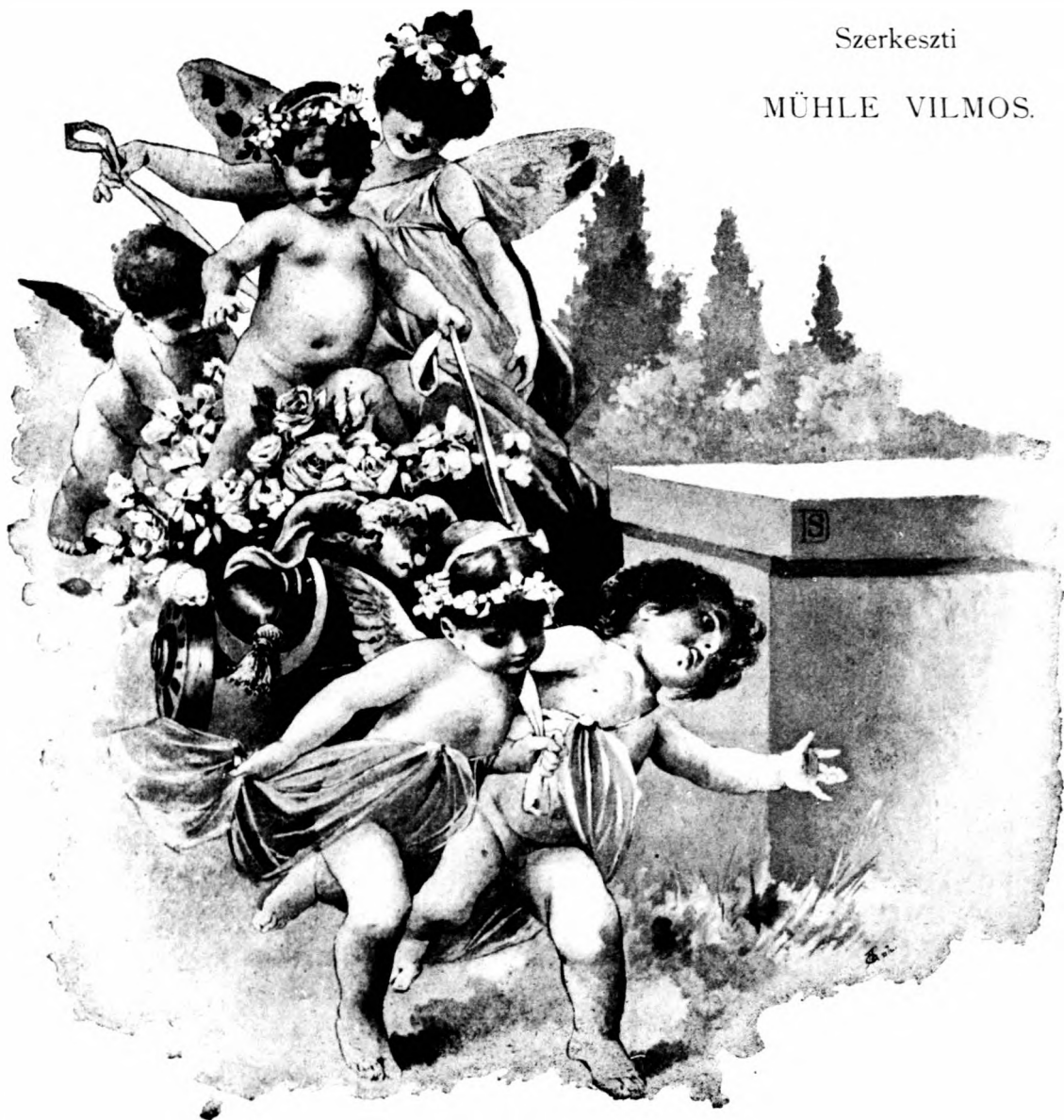
IX. évfolyam.

4. sz.

Rózsa-Ujság

Szerkeszti

MÜHLE VILMOS.

Évenként 6 füzet.

Egész évi előfizetési díj 2 frt.

Előfizetéseket elvállal a Rózsa-Ujság kiadóhivatala
Temesvárott.

TARTALOM-JEGYZEK.

	Oldal		Oldal
<i>William Paul</i> : Magoneczrózsák	49	Rózsászati jegyzetek	55
<i>Vivian-Morel V.</i> : Hybridák sárga rózsákból	51	<i>François Coppé</i> : 'Az én rózsám'	57
<i>W-y.</i> : Műmellékleteink. — Rózsakép. — <i>M. A.</i> : Park tervezete	52		
<i>J. d. R.</i> : Comte Alphonse de Serényi és Comtesse de Serényi	53	Általános kertészet:	
<i>Cochet Scipio</i> : Maria Cristina, Reine d'Espagne	53	<i>Hausz István</i> : A rozsmaring (vége)	59
<i>M. V.</i> : Rosa rugosa. (Ábrával)	53	<i>Hausz Albert</i> : Gyepterületünk a sétányokban	60
<i>Grand Duc Pierre de Russie</i>	54	<i>M. V.</i> : Hajtatási ugorka 'Prescott Wonder'	61
A legértékesebb hajtórózsza-ujdonságok	54	Szemle az 1896. évi növényujdonságok felett (vége)	62
Sok rózsavirágot	55	<i>Iris fimbriata</i> (Hort.)	63
Ajánlatos rózsanemesítési mód	55	<i>M. V.</i> : Cserjék	63
A rózsacsportok beültetése	55	Fák a pázsitterületeken	64
		Jelző írás, mely tartós	64

⇒ Gyümölcsfák ⇐

Alapítva 1850-ben.

Niemetz W. F.

faiskolája

Temesvárrott.

Illusztrált árjegyzékek kívánatra!

⇒ Ujdonságok ⇐

Díszfák

Tülevelű fák

Magastörzsű

ELITE-RÓZSÁK

2500 fajból álló pompás gyűjteménye a legnemesebb, legszebb, legkiválógatottabb és fajazonos rózsáknak.

Legelső díjjakkal kitüntetve. Valamennyi ajánlható faj a legrégebbitől a legújabbig, beleértve 1896. évi ujdonságokat is **legolcsóbb árakon**. Rózsakedvelőket és kertészeket felkérem, hogy beálló időny alatt meglátogatni sziveskedjenek.

Reif Ferencz

mű- és kereskedelmi kertészete

Duna melletti **Krems** Alsó-Austria. 1-2

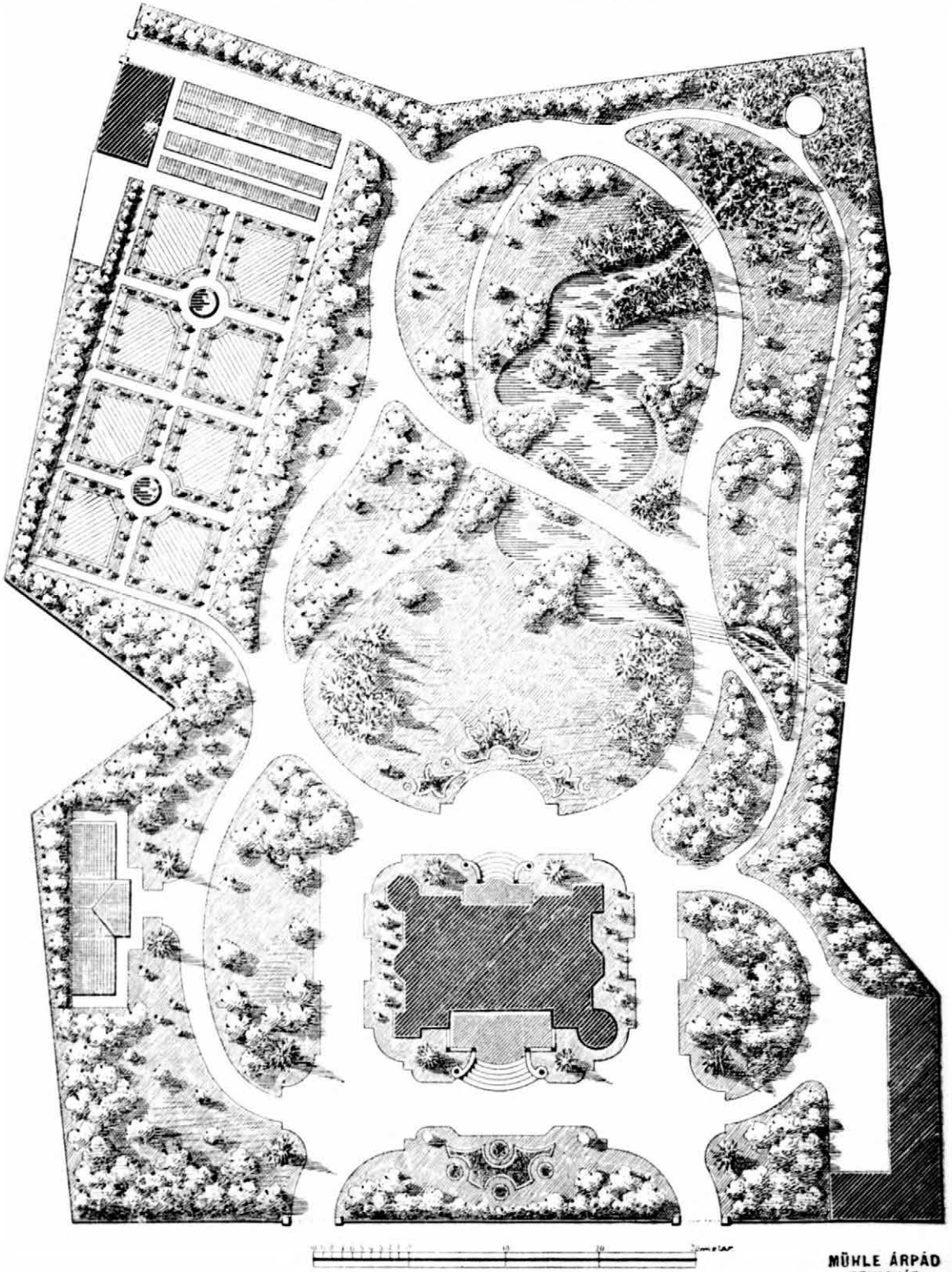
1.

2.

3. 12. 1910.

Rózsa

Kiadója: MÜHLE VILMOS, TEMESVÁR.

Park terve.

MÜHLE ÁRPÁD
TENESVÁR.

Kertészeti szakfolyóirat.

Rózsá-Ujság.

Lapkiadótulajdonos és szerkesztő:

MÜHLE VILMOS.

Minden számhoz színes műmelléklet van csatolva. — Utánnyomás csak a forrás megnevezésével és a támlap beküldése mellett engedtetik meg. — Kéziratok nem adatnak vissza. — Levelezések a Rózsá-Ujság kiadóhivatalához Temesvárra czímzendők.

MagoncZRózsák.

— William Paul, Waltham Cross. —

Minap kérdezték tőlem, vajjon folytatnók-e a rózsáknak magról való nevelését. Határozott „Igen” volt a feleletem.

Felette ritkán kértek tőlem rózsajegyzéket a nélkül, hogy abban teljesíthetetlen kíváncságnak nem lett volna annak daczára, hogy óriási anyag áll rendelkezésünkre. Válaszom előnyére keressek talán ennél hathatósbab bizonyítékot? A munkás, előkelő rózsatenyésztő, a ki idejét a rózsák ameliorációjára fordítja, még mindig roppant tág térre akad.

Nem is képzelem, hogy a magoncztenyésztők azon rendszerrel, melyet eddig követtek, föl akartak volna hagyni. Mindenütt van helye azon fajták megjavításának, melyeket a tenyésztés álal már előzetesen megváltoztattuk. Mily kevés oly fajok vannak a mostani rózsáink között, melyek úgy is mint növények, úgy is mint virágok, alak és színre, alkotás és illatra nézve tökéletesek. Addig, míg minden tökéletességet egy és ugyan-

azon typusban sikerülend egyesíteni, még sok versenyt kell kiállani és pályadíjat lehet nyerni.

A minőségre nézve hasonlókat a jövőben nem lehet és valószínűleg nem is fogják úgy elnevezni, mint a hogy azt a multban tették, midőn a virágok még csak egyszerűek voltak, de — és erről meg vagyok győződve — az egyes fajták mindenkor nagy díjat és versenyzést kell hogy képezzenek a virágtenyésztők között.

A közel multban behozott rózsák közül többnek nincs illata. És ez nem jó így; mert mit ér egy rózsá illat nélkül? Az új rózsákban keresnünk kell törekvéseink valóítását és azt, akár helyben, akár a tengeren túl termett is, czéljainkra kell fordítanunk.

Minden magot fölhasználhatunk, bárhol is találunk őszkor érett rózsabogyót. Helyenkint csodákat érhetünk el vele, de mindenesetre biztosabban járunk el hybridizálással és keresztezéssel. A képzelő tehetségnek minő megfeszítése lett volna ezelőtt 35 esztendővel szükséges, hogy a Maréchal Niel vagy a Paul Neyron megjelenése hirdethető lett volna? Ki kételkednék annak lehetséges vol-

tában, ha mi a francia rózsától (*R. gallica*) a skarlátmuskátlík, vagy a hóvirágok színét ki-
válnók?

Szépségre és illatra nézve a régi szokott alak-
kal bíró moha-rózsákat minden színben.

Örökös, sárga hybridákat.

Sárga és skarlátvörös rózsákat széles alakban
olyan gyors növésben, mint az Ayrshire-rózsa,
vagy a *R. sempervirens*.

Vörös és fehér, meredek szálú bourbonokat.

Illatos és tényleg ellenálló képességű tearózsák
minden színben és fajtában.

Telt skarlátpiros és sárga csíkos rózsákat?

Mindezeket lehetne szorgalmas munka és a
jelen úton való tovahaladás által elérni. De ne
higgyék, hogy a régi eszközöket szivesebben hasz-
nálom és azokat jobban dicsérem fel az új mód-
szereknél. Ellenkezőleg! Jó volna a hybridizáció
kísérleteit a leghetetlenebb újdonságokra, határo-
zott válfajokra és határozott nemekre kiterjeszteni.

Már évekkkel ezelőtt így irtam a „Le Jardin des
Roses“-be: „Minthogy a bourbonhybridák moha-
rózsával keresztezve tökéletes magot adnak, föl-
tehető, hogy más fajok magtartóinak vegyítése
is hasonló eredményre vezet. — Ez minden
bizonynyal megzavarja azon elméletet, hogy csak
egy csoporthoz tartozó típusokat lehet keresztezni.
És nemcsak más csoportokat, hanem egészen
különböző fajokat is bevonhatunk a hybridi-
zációba. De hol is keressük tulajdonképpen a
határt? Úgy látszik, hogy ezen munka határt
nem ismer. Jövőbeni kísérletezéseink eredménye
lesz hivatva meghatározni, hogy mi érhető el és
mi nem.“ (Jardin des Roses 1863, II. kiadás,
96. oldal.)

Ezen nézetet — hogy csak két példát említsek —
úgy a R. damascenának a R. rubiginosával Lord
Pensance által eszközölt keresztezés, mint a mi
tulajdonunkban levő *Rosa rugosa* × *Rosa damas-
cena* magonc beigazolta.

Jelzett különbözőségek kedvelői, valamint azok,
akik a rózsák hasonlatosságait panaszzolják föl,
fordítsák idejüket arra, hogy találjanak fel új
eszközöket arra nézve, hogy új bajokat, új válto-
zatokat és új fajokat hozzanak a virág-világba.

Aki magvakat vet, helyezze el maghozóit kert-
jének legnaposabb helyére, vagy egy fal felé, vagy
állítsa azokat üveg alá.

A magvirágok porzóit ki kell szedni, még mielőtt
az anyaszál széthinteni kezdene. A rózsabogyókat
novemberben, vagy ha előbb érnek meg, már meg-
érésükkor kell leszedni. A magvat mindjárt a
rózsabogyó learatása után lehet elvetni, vagy
pedig nedves homokban tavaszig eltenni, a midőn
is azt cserepekbe vagy üvegharang alá, esetleg
egyenesen a szabadba vetjük el.

A földnek trágya-anyagban bővelkednie és 2 cm.

magasságban könnyű földdel kell takarva lennie.
Utóbbi időben egyik eljárással sem értem el
annyi eredményt, mint az üveg alá történt vetés-
sel, mindazonáltal rózsáim közül a Beauté de
Waltham, Duc d'Edinbourg, Prince Royal, Magna
Charta stb. arról tanuskodnak, hogy a szabadba
való vetéssel sem járn rosszul. Kivételt a tea-
rózsák tesznek, melyeknek csak üveg alá szabad
jönniök, mert a fiatal növények felette gyengédek
és a legelső fagytól elpusztulhatnak.

A magot egér és madárrágástól meg kell óvni,
mert azok kiválóan szeretik bántani, ha csirá-
ban van.

Tapasztalatom szerint a csiraképesség módját
csak a mag érettsége és a tavaszi időjárás be-
folyásolja. Nem egy évben jutottam nagyon jó,
máskor ismét csak középszerű és nem egyszer
rossz eredményre; a magvak azonban mindig jól
csiráztak, ha márczius, április és május hónapok
jó nedvesek voltak és ebből kitűnik, hogy a talaj
állandó nedvességére nagy gondot kell fordítani.

A lisztharmat halálos ellensége a magonczo-
knak. Mindig kéznél kellene tartani — legalább az
első év végeig — egy kénszórót és azzal a leve-
leket behinteni.

Ha a tenyésztő magában és hybridizálásának
eredményében bízik, akkor azokat röviddel a
földből történt kiemelés után zöld hajtásokkal
nemesítheti meg. Ha a tenyésztő ezt célozza,
akkor erre néhány cserép vad rózsát kell fél-
retennie. Ez bár előmozdítandja a növést, de
másképp költségeket okoz és kereskedelmi ér-
téssel még sem bír.

Virágzóképes magoncoknak kísérletezésekre
való fölhasználása mindig biztos kezet követel,
mert a gyenge növény és a piczi bimbó után
nehéz azt kitalálni, hogy tulajdonképpen mennyit
érnek majd a növény és a virágok.

Egy tiz filléres nagyságú virág szép és nagy
virággá, egy félig telt, teltté fejlődhetik. Magonc
virágoknál tehát a nagyságra nem számíthatunk;
a szín mindenesetre csak ritkán változik meg.
Ha azonban az első tulajdonképpeni virágzást
gyorsítani akarjuk, akkor a magoncokat még
mielőtt lehet őszkor jó egészséges caninákra
nemesíteni, mihelyest csak bimbójuk van.

Hybridák sárga rózsákból.

— Vivand-Morel V. —

Azon szép hybridák, melyek kertjeinket díszítik, nem nyújtanak mindig megjelölő tudományos érdeket. Összvérek, betolakodók, melyeknek polgári joguk, a pontosság hiányzik. Ha némelyekről azt állítják, hogy ezen fajta egy másikkal történt keresztezése után származott, az tökéletesen mellékes, a mennyiben atya és anya többnyire hybridáktól származnak, melyeknek ősei a keresztezett nemzedékek homályában elmosódnak.

Valóságos meglepés mindazokra nézve, akik a hybridizáció iránt érdeklődnek, ha olyan rózsahybridát ismernek, melynek atyja mint eddig még szét nem dult típus ismeretes és minden tekintetben disztiníválnak tekinthető. Hasonló hybridát nyújt felénk egy felette nagy képességű kollégánk, Pernet fils Ducher úr, rózsatenyésztő Lyonban, egyike Franciaország legszerencsésebb tenyésztőinek, a kinek annyi szép teahybridát, ezen osztálynak annyi szépségét — a melyé a jövő — köszönhetünk.

A Pernet fils Ducher úr által nyert hybrida két fajtát tartalmaz: az egyik egyszerű virágú, melyet minden botanikus kert és tudományos sajátosságok kedvelője óhajtand birni; a másik telt virágú, mely tényleg arra van hivatva, hogy kertjeinket díszítse.

Ime a megbeszélte hybrida származása: atyja a Persian Yellow név alatt megnevezett rózsá; anyja az Antoine Ducher fajtája.

A különböző név alatt mintegy három század óta ismeretes és az 1833 évben Willock által Perzsiából visszahozott Persian Yellow rózsát a Rosa lutea telt fajtájának tekintik. A sárga rózsá típusa, melyet gyakran tévesztenek össze a Rose souffré-val, határozott változatot képez, mely Kapuczinerrózsá (R. punicea Mill.) név alatt ismeretes. Ezen változatot minden kertész ismer. Változatnak mondjuk és nem fajnak, mert nem ritkán fordul elő, hogy mind a két változat egy és ugyanazon növényen található.

Nem akarunk a Rosa lutea és származékainak: a Persian Yellow és a kapuczinerrózsá tudományos fejtegetésébe becsátkozni. A ki ebben kedvét leli, nézzen utána valamely könyvben és elegendő felvilágosításra talál. Csak azt akarjuk megjegyezni, hogy tulajdonságai megengedik, hogy az első tekintetre felismerjük, azt minden más fajtól megkülönböztethetjük: jegyezzük meg a fa színét, melynek kérge fényes és halványbarna. A számos virágok egyenkint állnak és nem épp kellemes poloskaszaggal birnak.

Az Antoine Ducher-rózsá, mely mind a két fajnak anyja volt, hybrid-remontáns, melyet Ducher

1867-ben tenyésztett és nagy telt, fényesvörös, gömbalakú virágokkal van ékesítve.

Mint hogy most már a szülőket ismerjük, figyeljünk azok származékaira, melyek — a mint említettük — ketten vannak: az egyik egyszerű, a másik teltvirágú.

Egyszerű virággal biró változat: pompásan vegetáló bokor szétfutó ágakkal, melyek jobban emelkednek, mint a lutea típusban. Vörösbarna kérge számosabb, de kevésbé előrehatoló tövissel bir, mint típusa. Leveli hetesével állnak és olyan finoman csipkésék, mint a Persian Yellowéi, melyektől sötétebb színe és kerekesebb alakja által különbözik. Kettőtől öt virágokig fürtösen virágzik, bimbója domború. A virág két sor középnagyságú szirmokból áll; színe alól sárgás, felül karminpiros. A szirmok aljai gazdagon sárgás színezetűek és felvirágzáskor fehérek lesznek, a virág központjában csillagot képezve. Szaporodási szervei, mint a porzósálak és a himszál teljes számuak, de eddig minden gyümölcsük — éppen mint a R. puniceánál — meddőek maradtak.

A telt virágúak faja 1894-ben virágzott először. Kertészeti szempontból ez egyike a legértékesebb változatoknak. A bokor nem nő oly erősen, mint az előbbenié és a remontánsrózsa tartásával bir.

Ágai merőlegesek és hasonló tövisekkel megakottak, mint a R. punicea ágai, csak hogy sűrűbben. A kerek lombzat a hybrid-remontánsra emlékeztet. Az egyesével álló virágok nagyok, gömbalakúak, nagyon teltek, szép aransárgák, közepén piros átmenettel és ez által eltér a Persian Yellow színezetétől.

Már magában egy sajátosság is elegendő volna arra nézve, hogy ezen változat hybridaszármazása bebizonyíttassék: A virág a határozott centifoliaállattal bir, míg a R. punicea inkább kellemetlen szagú.

E két rózsá felől a következő megjegyzéseim volnának:

1. Azon hatás, melyet a Rosa lutea magtartója az Antoine Ducher rózsára gyakorolt, e faj jellegére nézve romboló volt és ezért figyelemre méltó. A két említett hybrida a sárga rózsának csupán csak kiválóbb tulajdonságait tartotta meg.

2. Az egyszerű virággal biró hybridánál feltűnik a központban levő fehér csillag. Ilyen csillagot találunk a Hardi-féle rózsán, a melyről biztosan tudjuk, hogy egy sárga rózsának a R. berberidifolia Clinophylla fajával történt hybridizálása következtében jött létre.

3. A sárga rózsá virágairól a kellemetlen szag eltűnt és a kellemes centifoliaállatnak, vagy a telt hybrid-remontáns illatának adott helyet.

4. A Pernet fils Ducher hybridáiban éppen az ellenkezőt érték el, mint a mit különböző típusok hybridizálása által elérni lehet, hogy t. i. a termékek mindnyájan egyenlők (bengálrózsa ♂, Rosa pomifera ♀).

5. Az előzményekből azon eredményhez jutunk, hogy a hybridizáció következményei egymásnak ellentmondóak és hogy a gyakorlatban sohasem lehet előre megmondani, vajjon az atya, vagy az anya minő befolyást gyakoroland majd a származékok jellegére.

Műmellékleteink.

Rózsakép.

— W-y. —

Ezerháromszázhuszonkét hölgy vett részt az 1887. évben Budapesten rendezett virágkiállításnál a szavazásban: vajjon melyik a legszebb rózsák! Ezen impozáns résztvétel fényes bizonyítéka annak, hogy hölgyeink közt a virágok királynéja milyen rokonszenvvel bír. — A Mad. Charles Meurice abban az időben kétszáznyolcvankilenc szavazatot nyert és így a legszebbiknek nyilvánított. Némi fantáziával szinte észre lehetett venni, hogy a győztes rózsá bársonyosvörös szirmai mennyire büszkék „Derby“-jükre, míg a 214 szavazattal a második helyen maradt Merveille de Lyonnak selyemszerűen fehér levelei a szégyentől még jobban elhalványosodtak.

Mit tartana vajjon az akkori hölgybizottság a mai képünkben bemutatott rózsák felől? Nem biztosított volna-e a remek „Clotilde Soupert“, vagy — a szinpompára nézve már magában is tökéletes divathölgy — „Mlle Lucie Chauvrin“ számára is egy helyecsikét a „legszebbek“ között? És a hölgyek közül ki nézhette volna el a gyengéd menyasszonyt (The Bride), a melyről (tréfásan mondva) „rosszakaró nyelvek“ csak nemrég azt állították a német Rózsaujságban, hogy az illatot nélkülözi? Oh, én azt hiszem, hogy a hölgyek pártfogásuk alá vették volna az akkoriban még nem ennyi önállósággal bírt „menyasszonyt“. — Galilei bizonyára azt válaszolta volna: „De azért mégis illatozik!“

A három rózsá életrajza röviden a következő:

1. Clotilde Soupert. Rosa multiflora. Tenyésztői: Soupert és Notting 1890. Kiváló, felette gazdagon virágzó válfaj. A növény nagyon erőteljes növéssű. Bimbói vastagok, csomókban; virága gyöngyfehér, központja selyemszerűpiros karminnal színezett; nagy, igen jól telt és illatos. Hajtatásra a virágok lassú nyílása miatt nem a legalkalmasabb, különben pedig kitünő metsző rózsák.

2. Mlle Lucie Chauvrin. Rosa indica odorata. Tenyésztője: Moreau Robert 1894. A

bokor erőteljes, feszes hajtásokkal, lombozata nagy, szép zöld. Bimbói hosszukásak, csomókban. Virága igen nagy, jól telt, kerek; szélső szirmai hófehérek, a központban világos sárgák, sötét-sárgával vegyítve. Átlag egészen új színezetű. Ezen fajtát különösen kellemes illat tünteti ki, a mely csakhamar általános kedveltségnek fog örüvendi.

3. The Bride. Rosa indica odorata. Tenyésztője: May 1887. Kitünő hajtó és metsző rózsák. A szép, hosszukás, sötétzöld lombozatú felette erőteljes növény kiválóan gazdagon virágzik. Meredek száron jönnek a tiszta fehér, hosszúra nyújtott bimbók, melyek a virágkötésre nézve felette értékesek. A virág nagy, telt, gömbalakú, fehér, sárgás visszfényvel és meglehetősen kellemes illatú.

*

Park tervezete.

— M. A. —

Egy kastély, vagy nagy nyaraló, párkány és tornyokkal, tág verandákhoz vezető magas lépcsőzetekkel, kerítve rövidre nyírott gyepterületektől, a melyek architektonikus vonalakban csatlakoznak az épülethez és azután tájképes színekbe folynak szét; egy konyha- és csümlőskert kultúr-ágyakkal, egy növény- és pálmaház — ez képezi rövid szavakban alábbi tervezet eszméjét.

Az épületet széles gypszalag veszi körül, a melyben nemes koniferák — solitáris példányok — vannak beültetve, mint: Abies Nordmanniana, Abies concolor, Picea pungens, Juniperus hybernica és efflécék. A kilátás mind a két verandáról jól nevelt virágparterren nyugszik, a mely skarlátmuskátlival, virágbegoniákkal, Ageratummal stb.-vel van beültetve. A villa bal oldalán van a pálmaház, körülveve szép lombos csoportoktól, melyek többnyire virágzó bokrokból állnak és nem nagyon magas fákkal vannak keverve, hogy a pálmaház fölé ne emelkedhessenek és az abban levő növények állandó árnyéknak kitéve ne legyenek.

Ezen parktelep zöld növénycsoportjain és síma gyepterületein bájos megszakitást képez egy tó viztükre. A tó szélei helyenkint bambusokkal, gyneriákkal, kardliliomokkal, tritomákkal és nagyobb számú mályvákval van beültetve, melyek nyiláskor pompás képet fejlesztenek.

A főutak oly szélesek, hogy sétatokcsizásra is alkalmasak; egy keskeny gyalogsóvény vezet megszakitás nélkül az árnyékos lombállományokon keresztül, bájos kilátással a szeczeneriákra. Fent jobbra a nyugodalmas pihenésre és időzésre szánt pavillon emelkedik.

A konyha- és gyümlőskert bokor- és virágültetvényekkel egészen el van földve és a konyha, valamint az éléskamra számára termelendő szükségleteknek van szánva. Egy növényház és két

kultúrügy a virágtermelésre szolgálnak. Felől kertészlak kapuval, a park gondozására kellő anyagok behozatalára.

A parkkal a tulajdonos földjei és egyéb fekvő birtokai határosak. Az egész telep nem nagy és mintegy árnyékos, nevető zöld földdarab, csak arra szolgál, hogy azon madárdal és lombsuttogás mellett álmódjuk át földi gondjainkat.

Comte Alphonse de Serényi és Comtesse de Serényi.

— J. d. R. —

Barátaim közül többen csalódtak ezen rózsákban, a miért is azok különbözőségük említést érdemel.

Comte Alphonse de Serényi*) 1866-ban tenyésztetett Tuvais által és ma már majdnem csak a Grande Bretagneban található. Legelőbb rózsatenyésztők listáiban hiába keresem.

Az alak jó, a virág azonban kicsiny. Színe világító piros, lila és bíborváltozattal. Nagyon későn virágzik, őszkor majdnem a legkésőbb és nagy tömeg szép virágot hoz.

Egykoron egyike volt legkedvesebb rózsáimnak: még most is minden rózsza között nagyon dísztingvált.

Lacharme jóval ezután (1875) hozta a Comtesse de Serényit kereskedésbe. Egy példa van arra kezeimnél, hogy micsoda zavar támadt akkor e két rózsza között: egy hivatásos rózsatenyésztő mondta akkor nekem, hogy a Comtesse de Serényit már évek óta bírja. Természetesen fölcsérélte, azaz összetévesztette a grófot a grófnéval.

Lacharme rózsája nagyon telt és forró vagy hideg időben rosszul nyílik. 1893-ban ez által egyetlen egy virágot sem kaptam.

Színe kajszínszerű piros; szirmai vékonyak, szövöttszerűek és számosak, víztől azonban csakhamar elromlanak. Különbözik pedig feltűnően szép virág.

Mind a két virág alakja nagyon különböző. Épen ilyen különbözők ezen fajok növéskére és lombzatukra, de különösen színezetükre nézve.

Nem gáncsolhatom eléggé a faj-elnevezések hasonlatosságát és nem utalhatok eléggé hasonló elnevezések kihagyására. A „Duca“ és a „Duchesse“, a „Comtes“ és a „Comtesses“, szóba se hozva a „La France“ és a „La France de 1889“ elnevezéseket, olyan gyakoriak, hogy csak kevés egyének sikerül a fajokat rögtön megkülönböztetni.

Egy „Comte de Paris“ létezik a remontáns-

rózsák közt, egy hasonló nevű a teák közt, mely utóbbi válfajban van még egy „Comtesse de Paris“ elnevezésű is!

Maria Cristina, Reine d'Espagne. Thea.

— Cochet Scriptó. —

Ezen pompás faj Perny P. jelentékeny rózsabarátnak Saint Jeanban, a földközi tenger partján levő azon rozáriumból származott, a melynek annyi jelentékeny és szép fajt, köztük csak a Princesse Marie de Lusignan (noisette) és a Reine Marguerite d'Italiet (bengal) említve, köszönhetünk.

Perny 1890-ben hybridizálta a Souvenir de Maximilien és a Duchesse d'Edinburgh fajokat. Perny a nyert magvakat óvatosan vetette csészékben és 3 növényt nyert, melyek közül azonban kettő az elültetés által elpusztult. Perny a fönnmaradottban, annak erőteljes növése, virágbősége és a szép ponceaupiros virágjairól egy eliteváltzatot ismert föl, melyet azután nagyban szaporított.

Tényleg azon effektus, melyet ezen rózsza előidézik, királynak mondható és az ajánlást sem lehetett volna jobban megválasztani, minthogy az Spanyolország királynéjéről neveztetett el, a ki nagy bölcsessége és jósága által az egész civilizált világ csodálását vívta ki magának.

A Maria Cristina d'Espagne-rózsza nagyon sűrű és erőteljes, nem kúszó bokrot alkot.

A szilárd, tüskés fa szép lomb által borított; a levelek sötétzöldek és ötösével állók, nagyon ritkán hetesével is. A virágállomány szapora.

A többnyire középnagyságú, helyenkint — még pedig ha szabadon állnak — nagy virágok jól tartják magukat és jól teltek, előkelő alakúak, kerek, ponceaupirosak halványsárga központtal.

A hosszúkás, elragadóan szép bimbó a virágkötésnél pompás alkalmazást találand és nem mondunk sokat, ha a Maria Cristina, Reine d'Espagne fajt a legjobb rózsák közé állítjuk.

A névösszetévesztés kikerülése végett e helyen még föllemlíteni óhajtom, hogy létezik még egy más hasonló nevű rózsza is, még pedig az Aldruffe J. által Barcelonában kereskedésbe hozott Reina Maria Cristina, a mely azonban az itt érintettől minden tekintetben különbözik.

Rosa rugosa.

— A télszilárd Japánrózsák. —

(Abrával.)

— M. V. —

A kertészeknek figyelmét ismételtelen felhívták már a rugosa rózsákra, hogy ezen télszilárd osztályt minél inkább ápolják, de csakis mint a fa-

*) A Serénye jelzés, amint általánosan jelezik, hamis. Szerk.

állományok körüli ültetvényeket, mert szép virágai és sötétzöld lombozata, mely egészen novemberig zöldel, pompás és nagy virágokat hajtának, csakugyan szebbek, mint akárhány disznővény. Az előző években csak két egyszerű virágú fajtáját ismerték, az újabb időben azonban szépségénél és hasznavehetőségénél fogva sokat foglalkoztak szorgalmas hybridizálásával és tényleg több valóban szép, sőt néhány félig teltet is hoztak kereskedésbe, melyek minden kert és sétánynak díszévé valnak.

Madame Georges Bruant.

Ezen osztályban már szép színváltozatunk is van, a mennyiben fehér, piros, karmin és viola színben is jelennek meg. Két hazai rózsatenyésztőnk és pedig Geschwind Rezső Karpfenben és dr. Kaufmann Ernő Pécs-Szabolcsban lényegesen hozzájárultak ennek tenyésztéséhez és tényleg több valódi szép fajtát neveltek föl.

A kiválóbb fajták a következő régebbiek:

Mad. Charles Wood, telt, karminpiros.

Mad. Georges Bruant, félig telt, fehér.

Regeliana, egyszerű, violapiros.

Az észak királynéja, telt, viola.

Újabb fajokból a következők:

Belle Poitevine, telt, piros, illatos.

Blanc double de Courbet, fénylő fehér.

Cibles, fénylő piros.

Hargita, sötétkarmin.

Jelina, karminpiros.

Rosa Calocarpa, sokvirágú, szép rózsaszínű.

Tamogled, világos karmin.

Vihoriat, egyszerű, karmin.

A legközelebbi időben már több új fajta fog rendelkezésünkre állani, mert névleg Németországban nagyon dolgoznak azon, hogy szép és nemes rugosafajokat tenyészessenek és egy bizonyos dr. Müller az utolsó rózsakiállításán már be is mutatta magonc újjdonságait, melyeknek előbb át kell élniök az első 3 kísérleti évüket, hogy azután közülük a legjobbak a kereskedésbe menjenek át.

Grand Duc Pierre de Russie.

Perny P. már az 1895. évben tenyésztette ezen rózsát Nizza melletti St. Jeanban a „La Florifère“ nevű tearózsa magvából, de sajátságos módon feledésbe ment, a honnan csak az 1893. évben ragadtatott ki, magára vonva pompás virágaival a figyelmet. Ezen rózsá leírása — melynek szétküldését a Cochet Scipion rózsacég Grisy-Suisnesben vállalta el — a „Journal des Roses“ szerint a következő:

„Ezen rózsá erőteljes hajtásokat fejleszt sötét lombbal; a nagy, fölfelé álló bimbók egyesével ringadoznak hosszú, remek kocsánokon; virágai igen nagyok, jól teltek, gyengédpiros és vörös erekkel átszőve, jól illatozó. Mindenesetre olyan szerezmény, mely minden rózsabarát előtt kedvelt.“

Azon időben, a midőn a tenyésztő ismét figyelmes lett rózsájára, Péter orosz nagyherceg Saint Jeanban Nizza mellett egy villában lakott, melynek közvetlen közelében Perny rozáriuma fekszik. Perny fölhasználta az alkalmat, hogy a nagyherceg iránt a francia rokonszenv egy tanubizonyítékát mutassa és följánlotta a rózsát a nagyhercegnek. Ez a tenyésztőt különös örömmel biztosította és kijelentette, hogy kedves emlék ez neki, melyet Nizzából hazavisz.

A legértékesebb hajtórózsa-ujjdonságok.

Megfogható nagy érdeklődéssel kísérjük az új rózsák hajtóképességére vonatkozó külföldi közleményeket és az találjuk, hogy azon rózsák, melyeket már több ízben a legjobbaknak jeleztünk, éppen úgy a kontinentális, mint az angol hajtásokban a legkedveltebbek. Az összeállítás, vagyis inkább a közlemények kivonata az utolsó 10 év legjobb hajtórózsaiként a következőket jelzi:

Tea és Teahybridák:

Augusta Viktoria császárné, fehér.

Maman Cochet, piros.

Bridesmaid, üdepiros.

American Belle, fényespiros.

Francis Dubreuil, sötétvörös.

Climbing Nypheos, tisztafehér.

Madame Caroline Testout, selyempiros.
 Camoëns, khinapiros.
 Souvenir de François Deák, fehér.

Remontantrózsák:

Marchioness of Londonderry, fehér.
 Mons. Célestin Port, skarlátzinnóber.
 Paul's Early Blush, selyenszerű piros.

Különösen ajánlják még a Belle Siebrecht-et, piros, a Fiametta Nabonnand-ot, fehér és a fehér Maréchal Niel. Ezen ajánlásokhoz részünkről azt jegyezzük meg, hogy a Belle Siebrecht virágától nem voltunk nagyon megelégedve. Azon reklámok, melyek megelőzték, jobb minőségre engedtek következtetni; mindazonáltal végleges elbírálásunkat elhalasztjuk addig, a mikor látjuk, hogy a második virágzás mit hozott. A Fiametta Nabonnand is láthatóan lehűtött bennünket. A virág, a mely mindenestre kissé könnyed alkotású, nagyon szép és teljes dicséretet érdemel, a vegetáció azonban minden, csak nem dús; a növény fahajtásokat nem hoz és ezért mindig száralmat keltő. Ami a fehér Maréchal Niel illeti — nem volnának itt a bírálatok még elhamarkodottak?

A „Charlotte Gillemot“-ot példás alakban és színben láttuk. Elsőrendű rózsza ez, a mely, ha a hajtóházakban is ilyen jónak bizonyul, nagykorú és méltó feltűnést fog kelteni.

Sok rózsavirágot!

Mindazonáltal, hogy a rózsabarátoknak nincsen bensőbb óhajuk, mint hogy minél több rózsát nyerjenek, a magastörzsű rózsza még mindig nagyobb kedveltségnek örvend, mind az alacsony, annak daczára, hogy csak az alacsony, a gyökérnyakon nemesített rózsákon gondolható megszakítás nélküli virágzás. Magastörzsű rózsák minden virágzás után akarnak néhány hétig pihenni és csak az új hajtások után hoznak létre új rózsákat.

Alacsony rózsák megszakítás nélkül hajtának és e szerint majdnem folytonosan is virágoznak, legalább nagyobb választéknál sohasem maradunk virágok nélkül. Úgy a hajtást, mint a virágzást azzal segítjük elő, ha a talajt juniustól kezdve elavult trágyával, vagy más porhanyós anyaggal takarjuk be és ez által a talajnak egyenletes nedvességét idézzük elő, mert a napsugarak nem hatolhatnak közvetlenül a gyökerekre.

Aki tényleg sok virágot akar, az ültessen alacsony rózsákat. Kötészetre való virágok tenyésztői, a kiknek a virágnyerés keresetüket képezi, szintén csak alacsonyakat alkalmaznak.

Ajánlatos rózsanevelési mód.

Lorberg Farkas Langsurban Trier mellett azt írja a „Rosen Zeitung“-ban, hogy az ottani vidéken május elején előnyösen nemesítik a rózsákat és hogy a tavaszi nemesítvényekből ősszel már elárúsítható rózsákat nyernek.

A nemesítés addig történik, a míg a törzsek még gyenge nedvűek, apró galyakkal 2 szemnyire kecskelábnyesésben. A teljes nedvben levő törzseknel a galyat összekötő vágással a kéreg alá tolják. A nemesítési helyet mind a két esetben hársal kötik össze és faviaszszal mázoltatják be.

Jól megjegyzendő, hogy csakis olyan galyakat lehet fölhasználni, a melyek a rózsák föltakarása alkalmával márcziusban nyesettek meg és májusig jókarban tartattak.

A rózsacsoportok beültetése.

Valamely rózsacsoport csak az esetben lehet a szemnek tetszetős, ha azt teljesen áttekinthetjük és minden virágot láthatunk. Ezen okból szölgalunk föl az ellen, hogy 2 méter magas tőkét ültessenek el csoportokba, melyeknél törzseket, botokat, nem ritkán karókat, de legkevésbé látjuk a koronákat, melyek inkább valamely fiatal komlókerthez, mint rózsacsoportokhoz hasonlítanak.

A rózsacsoport a középen ne legyen 1–1,5 méternél magasabb, melyek körül féltörzsek csoportosulnak s ezeket ismét alacsony rózsák kerítsék be. Ez által zárt csoport keletkezik és a szemnek tetszetős lesz.

A rózsának 1 méternyi törzsmagassága elegendő, mert a korona csakhamar felnő 50 cm. magasságra, ugyanily szélességre és ez által minden célra alkalmassá válik. Végre már el kellene ejteni a régi rendszert, hogy toronymagas törzseket ültessünk; hiszen a rózsza értéke nem alapszik annak magasságában, hanem a fajta minőségében és ki akar mindig kezében a kettős lajtorjával rózsái között „elsétálgatni“, mert azok szépsége ezen segédeszköz nélkül részére elérhetetlen.

Két, egészen három méteres törzseket csak a szomorú rózsáknál és a Maréchal Niel-nél érvényesíthetünk, mert ezeket aláhajló ágaik miatt használjuk egyesével, a melyek különben is csak magas törzseken fejlődhetnek ki teljes szépségükben. Csoportokhoz azonban ne használjunk magasabb rózsákat, mint az egy méter törzsmagassággal bírókat.

Rózsászati jegyzetek.

Maréchal Niel tarka levelekkel. A Maréchal Niel rózsák közt sajátos módon hirtelen több újdonságok merülnek föl. Dienemann F. C. Kis-Furrában (Németország) a „Rosen-Zeitung“-ban egy leg-

közelebb a kereskedésbe bocsátandó tarka levelekkel bíró Maréchal Nielről ad hírt és megjegyzi, hogy utóbbi annyiban fogja fehér nővéreinek sorsát megosztani, a mennyiben több czég által fog kínáltni. Mi ezen ujdonságban nem vélünk említésre méltó szerzeményt hirdethetni, mert a tarka lomb tudvalevőleg sokkal érzékenyebb a naphőség iránt, mint a zöld és ez különösen a déli országokra áll. Továbbá első sorban a virág alakja és színe vétetik figyelembe és csak másod sorban dicsérjük a rózsánál a fényes, szép zöld levelet és a hol ezen föltételek olyannyira teljes mérvben együtt vannak, mint a Maréchal Nielnél, ott szívesen mondunk le minden további adalékról.

*

A „The Queen“ tearózsa nagyon gyakran jelezte a „Souvenir de François Deák“-kal azonosnak és joggal. A kertész, a ki kötészetre való fehér rózsákat tenyészt, csakhamar észreveszi, hogy a Souvenir de François Deák sokkal erőteljesebben és dúsabban nő és jelentékenyen több virágot hoz létre, mint a The Queen. A virágok kisebbek is, kerekesebb alakzatúak és sűrűbben teltek. Hogy Perotti tenyésztése jobb, mint a The Queen, arról mindenki már az első évben meggyőződhetik; ültesse mind a két fajt egymás mellé és figyelje meg a növést és a virágzást.

*

Az általánosan ismert tiszta fehér havirózsa: „Ducher“ mint gyökérnemes a fekete talajhoz nem alkalmas, mert abban néhány év múlva annyira elgyengül, hogy csak nagyon apró virágokat hoz és a nagy melegben gyakran egészen tönkre is megy. Caninára nemesítve azonban felette gyorsan és jól nő, nagyon erős lesz és minden időben sok és szép virágokat hoz. Gyökérnemes könnyű, vagy homokos talajban igen jól tenyészik, de itt sem hecszantartó életű.

Ugyanez állhat az 1894-iki „La Neige“ ujdonságra, a mely eddig nagyon szépen és erőteljesen nő; eddig azonban csak a caninán volt nemesítve látható. A legjobb havirózsák egyikének jelezhető.

*

A »Reine Natalie de Serbie« (Tearózsa) egyike a legszebb gyengépiros rózsáknak, hajtásra vagy üvegházakba és szekrényekbe nem alkalmas, mert zárt helyiségekben (éppen mint a Her Majesty) mindig tele van lisztharmattal. Szabadföldben kitünő és éppen azért ajánlatos, mert egyike a legszebb és egyszersmind a legkeményebb tearózsáknak, melyek a telet egészen jól kibírják. Ritka, hogy a fagy tönkre teszi.

*

Bizonyára a legszebb havirózsa a múlt évi ujdonság: »Mad. Eugène Resal.« Színezete pompás kapuczinervörös és klimapiros narancssárga alapon és e színek minden rózsában nagyon distingváltak. Növése jó, virágai felette dúsán nyílnak; ez különben olyan tulajdonság, melyet minden havirózsában föl kell tételeznünk, ha ajánlatosnak tartjuk.

*

A »Belle Siebrecht« rózsaujdonság Siebrecht és Wadley vevőknek 4000 dollárjukba került és a William Francis Bennet után, mely 5000 dollárba került, a legdrágább rózsza. A Belle Siebrecht-et Amerikában jelenleg nagy tömegekben ültetik téli hajtásra, a mennyiben a szép Mad. Caroline Testout válfajt alakra és nagyságra nézve föltulmulja és igen hosszú hajtásokat és hosszú kocsánokat képez, mi által az egyes virágokért sokkal magasabb árakat nyerne.

*

A »Climbing Nypetos« növés tekintetében föltulmulja a Nypetost, mert hosszú, erőteljes hajtásokat hoz létre; virágai éppen olyan nagyok, szépek és tiszta fehérek. A régi Nypetos igen gyenge növést és ezért nagyon puha, gyengéd és könnyen romolható; gyenge hajtásai nem tartják fölfelé a nagy virágokat és ezeket többnyire a földig hajlítják alá, mi által könnyen bepiszkolódnak. Ez a Climbing Nypetosnál nem fordul elő, mert utóbbi keményebb természetű és így minden tekintetben előnyben részesítendő a régi fajta fölött.

*

A gyökérnyesésről. A nemesített rózsák be- vagy elültetésénél sohase nyessük nagyon vissza a gyökereket, mert ez által sokszor kedvezőtlen eredmény áll be, névleg késő tavasszal, ha a hajtás megkezdődik. A gyökereknek mértéktelen megnyesése által a növény bizonyos szervi működésében zavarok támadnak. Így pl. a táplálék felhajtása kisebbittetik, a nedvesség felhajtása befolyásoltatik és a kigözellés meleg tavaszi szelek mellett gyorsabban megy, mint a felhajtás, mi által a fiatal galyaknak természetesen el kell száradniuk. Ajánlatos tehát, hogy az ágakat nyessük jobban le mint a gyökereket, mert ez által a nedvek fel- és elfolyásának egyensúlya helyreállítatik. A frissen ültetett rózsára nézve jótékony hatással van, ha azt 8–14 napra szálmával vagy földdel beföldjük (magastörzseket lefektetünk) és ezen takarót csak akkor távolítjuk el, amint az új hajtás megindul, melyhez a szabad levegőnek akadálytalanul kell tululnia. A takarót legjobb hűvös, borús, vagy esős napon eltávolítani.

Amennyiben a gyökerek visszanyeséséről van szó, ezek mindennemű fára is vonatkoznak.

Rózsáknak vagy fáknak már előre tervezett átültetése alkalmával ássuk a gyökérzetet még az előző évben ki a nélkül, hogy a főgyökeret megsértenők, vágjuk a mellégyökereket simán le, mire az árok ismét befödetik. A jövő évben eszközlendő átültetés ezen eljárás következtében a rózsáknak és a fáknak biztos és kedvező növéset fogja eredményezni.

*

Levéltetű elleni szer. Franciaországban sok kertész méreggomba forralékot használ a rózsákon és a kajszinokon levő levélzetvek elpusztítására. Szedjük össze az erdőben, vagy a kihalt fákról különböző mérges gombákat és főzzük azokat különként 10 liter vízben. Ezen forralékkal fecskendezzük be naponta kétszer a fertőzött helyeket, mi által a levélzetük már 3–4 nap múlva eltűnnek és úgy a levelek, mint az ágak tiszták és egészségesek maradnak.

*

Leometszett rózsák üdeségének megóvása. Helyes kezeléssel mellett majdnem minden rózsát teljes 8 napon át tarthatunk el üde állapotban. A földolog a lenyesés idejében rejlik. Legkevésbé jól óvhatjuk meg a délután, vagy este lenyesett rózsákat. Ha jégvermek, vagy jégsekreányek állnak rendelkezésünkre, vágjuk le a rózsát délelőtt 10 és 11 óra között, midőn az már jól leszáradt. Tegyük most bádög tálczára, vagy forgács kosárba, melyet ezután a jégre helyezünk. Színes rózsák 8 napig teljesen üdek maradnak, Maréchal Niel rózsák még 14 nap múlva is felhasználhatók. Amennyiben jégsekreányek nem állnának rendelkezésünkre, akkor vágjuk le a virágot korán reggel, míg a harmat rajta van, állítsuk a kocsánokat friss kútvizbe és vegyük körül a virágokat megnedvesített selyempapírossal. A vizet ujtsuk meg minden nap és a kocsánokat rövidítsük kissé befelé, hogy az új vágott területen át könnyebben szivhassák föl a vizet. Egy liter vízbe 10 gramm porozott nátronsalétromot is tehetünk, a mi szintén meghoszszabbítja a virágok üdeségét.

Az én rózsám!

— François Coppé. —

Nemrég egy szívélyes hódolat tárgya voltam, mely nekem igazán örömet szerzett. Falusi szomszédaimnak egyike, Deschaux*) úr, virágtenyésztő Villecrenesben, új rózsát tenyésztett és annak nevemet adta.

Jól tudom, hogy az élet tavaszától távol eső agg koromra és sárgás arcszínemre való tekintettel legfőlebb csak azt igényelhetném, hogy egy őszi virágnak — valamely melancholikus gerepcsennek legyek a keresztapja. Egy rózsza megkeresztelésére méltatlannak tartom magamat és mégis valami olyan szívjóság van barátságos szomszédom szándékában, hogy megindított. Ezen jó kertész örömet óhajtván szerezni egy költőnek, fölajánl nekik egy virágot. Nem tehettem mást, mint hogy meleg köszönetet mondtam és a komaságot elvállaltam.

Rózsám itt van szemeim előtt. Deschaux úr a múlt reggel hozta belőle az első csokrot és én élvezettel szívom annak illatát e lap írása közben.

Rózsám nagyon illatos és boldognak érzem magamat, hogy először is nem hasonlít azon förmetegekhez, melyek nagyok mint a pünkösdi rózsák, bizonyára csodálatosak színre és alakra nézve, de teljesen illattalanok, melyek ma annyira divatosak és azt hiszem, hogy Amerikából hozták be.

Az illatnélküli rózsza a szerelem nélküli szépség. Bocsássák meg ezen elavult hasonlatot, mely

bennünket a konzulátusig vezet vissza és bennünk egy „en ailes de pigeon“ frizurával dicsekvő úr emlékét eleveníti föl, a ki egy hölgynek rózsát nyujtván azt mondta: „Engedje meg, hogy önnek önnönmagát adjam vissza.“ Bocsássák meg a rokkokószzerű változatot; érdeme az, hogy való. Ismétlem: rózsza illat nélkül, asszony szív nélkül. És mi közöm a teremtmények legszebbikéhez, ha benne egy érzés drága illatát vagy legalább egy kívánság bódító illatát nélkülözöm? Az én rózsám illatos, ő kedves!

Szívesen soroznám őt a barnák közé, hogy mindig úgy fejezzem ki magamat, mint 1803-ban. Az én rózsám szép sötét vörösszínű, valamivel mélyebb mint a bíbor és a szív felé bársonyszerű visszatetszéssel sötétedik. Még teljes kinyílása után is középszerű terjedelmű. Kedve volna az embernek fekete hajba, halvány homlok mellé tűzni. De vigyázat a tövisekre! Tövisai vannak, melyek kegyetlenek, hegyesek és hajlottak, mint a macska körmei.

Szép, bódító és veszedelmes! Bizonyára csak egy asszonnyal hehet összehasonlítani. Nagyon büszke vagyok virágzó keresztelendőmre! Oh, de azért nem vesztem el a fejemet; jól tudom, hogy hála a mesterséges megtermékenyítés előrehaladottságának, minden nap megsokszorozza a fajt, a tenyésztést és hogy közöttük soknak van keresztapjuk vagy keresztanyjuk. Ezreivel vannak azok, a kik nevüket odaadták egy rózsának. Mindegy, azért mégis arisztokráciát, előkelőséget képeznek. Többen vagyunk mi pl. a becsületrendben, de nem viselheti mindenki, a ki akarná,

*) Léschaux a neve.

gomblyukában, a saját rózsáját. Megvallom, hogy nagyon nagyon meg volnék elégedve, ha rózsámnak sikere volna, ha híressé válna és kertekben diadalmaskodna.

Meg vagyok győződve, hogy jobban adja át nevemet az utókornak, mint műveim. Ezek szerint mi sem gátol abban, hogy egykoron olyan híres legyek, mint az ismeretlen „Madame Bérard“, mint a sötét „Captain Christy“ vagy ez a talányszerű „Paul Neyron“, a mely engem egy római császár hamis tekintélyével mindig ábrándozásra indított. Miért ne mondanák „Le François Coppé“, a hogy mondják „Le Général Jacqueminot“ vagy „La Baronne de Rothschild“? Határozottan vagyok olyan értékes, mint egy tollasfővegű generális, vagy egy báróné, még ha többszörös milliomos is. És aztán, minden tovafut, minden elfárad. Irataim később elhalványosodnak, vagy feledésbe mennek, ha már most nincsenek. Az idő talán el is hintette már a húsz éves koromból származó költeményeim fölött azon hamut, mely a régi pastelleket is elhalványosítja és színeitől megfosztja és én bizonyára az utolsó leszek, a ki észreveszi. Az én rózsám azonban a változatlan és örök ifjúságot bírja. Ugyanazon fényvel, ugyanazon illattal fog minden esztendőben május végével kinyílni. Minden évben csodálni fogják és kérdezik: „Hogy hívják?“ Ekkor nem minden fáradság nélkül betűzik le a törzsön függő fáról nevemet, mely — egykoron irónnal rávésve — már majdnem ki van törölve és néhányan talán emlékezni fognak, hogy ez a név egy költőé, a ki annak idején a legjobb akarattal és tudással énekelte meg a virágokat és a tavaszt.

Az asztalomon álló csokorból kivesszek egyet a rózsák közül — egyike az én rózsáimnak! orromhoz, ajkaimhoz viszem és ittasodom tőle. Úgy érzem, mintha megszókolnám és azt a csókot visszakapnám tőle.

Rózsám! úgy, amint számtalan nővéreid, úgy fogod te is minden év tavaszán édes kötelességedet teljesíteni, bájos hivatásodat betölteni, mely egyszerűen abban áll, hogy szép legyél és jól illatozzál.

A világ megvénült, látod, a civilizált ember kúszált szükségleteket, drága és nehéz élvezeteket szerzett és azok, a kik ettől meg vannak fosztva, szívüket betöltötték keserőséggel és titkos haraggal. És mégis, sem a blazirt gazdagnak, sem a kapzsi szegénynek nincsen igazabb öröme, mint az eredet emberének, névleg azon örömmel, melyet egyenesen a természet nyújtott neki. Úgy az egyik, mint a másik részére virulj, rózsám, emlékeztess őket arra, hogy az egész pompa, az egész kéj benne van egy egyszerű virágban és ha reád néznek és belélekeznek, ittasságukban egyenlők.

Rózsá, mely egy költő nevét viseled, virágozzál különösen a szerelmesek számára. Keresztapád, ha már öreg is, őket tekinti az egyedüli bőcseneknek. Jól tudja ő, hogy a középszerű és rövid életben az emberi természet alig találhat más örömet és vigaszt, mint a csókban, azon ösztönből, hogy két magányos lélek egyesüljön, bárminő gyors és tökéletlen is ezen törekvés. Szép rózsám, te a szerelmeseknek hírnöke és tolmácsa leszel. Miért nem tehetem le azok előnyére egy öreg rajongó kívánatait illatodba és miért nem adhatok lehelletednek olyan bűvös erőt, mely a fiatal szivekben megerősíti azon szerelmet, melyet nekik kívánok.

Eleinte kétségtelenül eszményi és szenvedélyes volna. A rózsá nem lehet szemérmes tanácsadó; de kívánom, hogy a szerelem gyengéd és mély és hogy főleg hű legyen.

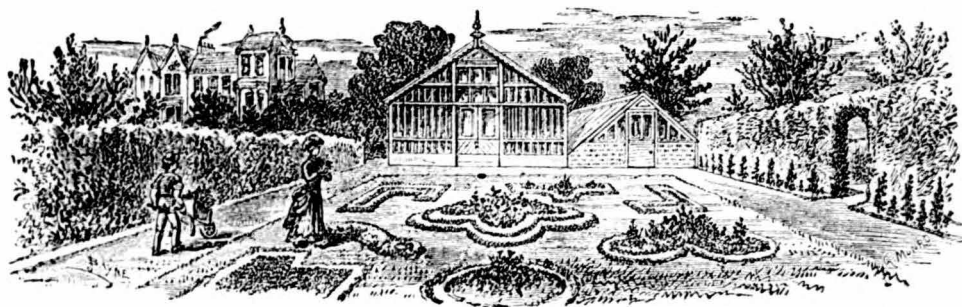
A halandónak botorsága, de egyszersmind ez a legmagasztosabb lelki tulajdona: az örökös érzelmeknek hinni és őszintének lenni, ha ezt a szót kimondja, hogy „örökre“. Boldogok azok, a kik szívüket el nem dobták, a kik csak egy esküt tettek és azt meg is tartották, a kik a szerelmet önmagukban tisztelték. Az, a ki rózsám téged megkeresztelt, nem azok közül való. Ő nagyon későn ismerte föl azt az igazságot, hogy a boldogság az állhatatosságban rejlik.

Leplezd föl ezen titkot legalább a fiatalok előtt, a kiknek idilljeit megillatozod, és vajha szerelmük eltartana — mint a hogy magad tartós lész — megszártva egy bokor levelei között, a hova elhelyeznek majd első vallomásuk emlékezetűl! Virágozzál föl az ifjúság, az élet számára; de légy szívélyes az öregek iránt is, a kiknek náladon kívül nincsen más barátnejuk. Virágozzál a szalmakalapos és kezében kerti ollót hordozó öreg számára; virágozzál a fehérhajú hölgy számára is, a kinek kezén ócska keztyű van, hogy kertecskéjének ágyait ápolja.

Virágozzál még szende rózsá a nyugalmas temetők számára is; mert vannak özvegy lelkék és árvák, a kik szívesen díszítik föl a sírokat a te bájaid és szépségeiddel és boldogok lesznek azon tudatban, hogy kedves halottjaik szelleméből egy kevés még a te kellemes illatodban is lebeg.

Jövődről álmodom rózsám! Boldog remény vesz körül irántad!

ÁLTALÁNOS KERTÉSZET.

A rozmaring.

— Hanusz István. —

(Vége.)

A Curioser Botanicus, mely 1745-ben látott napvilágot és azt mondja felőle, hogy Spanyolországban kívül vadon csak Délfranciaországban honos, 33-féle olyan nyavalyát sorol föl, a melyekben a rozmaring belsőleg alkalmazva segít; 47-et pedig más olyant, a melyeknek külső orvossága. Föl- említi egyebek között azt is, hogy a ki soká szagolja levelét, sokáig él és ezt a legujabb medika is kénytelen helyben hagyni, annyira megdönt- hetetlen igazság.

Arról panaszokodik Peschel-Leipoldt, hogy a rozmaringnak Németországban nincsen oly erős illata, mint Déleuropában; és az tény, mert a melegebb és szárazabb levegőjű vidékek pusztáin önföntartás szempontjából szükségesebb is neki az erősebb illatburkolat, hogy az élete megmara- dásához elkerülhetetlenül szükséges tenyészeti víz mennyiségét megőrizhesse, mint a hűvös, nedves, sűrűbb légű Németország számos vidékén.

Leunis szerint a rozmaring virágából borszeszes párolással szépítő szert készítenek, mely koráb- ban „Magyar víz“ (Ungarisches Wasser) név alatt híres volt. A Müller-féle Kräuterbuch (1869) még azt is tudja, hogy Izabella magyar királyné olyan remetétől kapta e víz készítése titkát, kit soha sem látott és azért hitte azt, hogy angyal küldte neki. Megtalálták a róla szóló receptét napló- könyvében, hol az is föl volt jegyezve, hogy fél- évi használat után teljesen kiépült gonosz kösz- vénnyéből, utóbb pedig arczát mosta vele s vissza- nyerte tőle régi úde szépségét.

Veszelszki Antal 1798-ban így ír a rozmaringról: Ez a bokros növény fa-módjára ágakat bocsát, sok apró szárákkal rakva, melynek héjja fehér színű, a levele keskeny, vastag, hosszukás mint a levendulának. Jó szaga van és erős, kesernyős,

valamennyire összevonós. Fehér-kék virági nőnek a levelek végénél vagyis tövénél. A gyökere fás és jól kiterjed a földben. A virágja után apró fekete magvai nőnek. A rozmaring kétféle: egyik magot hoz, a másik nem. A melynek széles a levele és nyit a virágja, az magot hoz; a mely- nek keskeny mint a gyalogfenyőé, az nem hoz.

Mind a kettő esztendő által kétszer virágozik, de melegházak és péntzék (pinczék) nélkül nálunk meg nem maradnak és nem teremnek. Azt írják némelly fűvészek róla, hogy jó gondviselés mellett igen közel 60 esztendeig élnek; kivált ha gyalog fenyőfába oltatik, még a kemény téli dereket is kiállja, a mint ennek valóságos példáját maga Mathiolus az aschaffenburgi kur-hercegi kertben látta. Egyébként középszerű kövérségű homokos földet szeret és árnyékos helyet, csak az ágairól által plántálva tenyészik vagy pedig bojtás által. A rozmaring a kedves illatja kívül igen jó az étkekben, bort is jól csinálnak belőle, virágjából pedig ecsetet.

A méhek szeretik, azért jó őket a méhes kertek- ben ültetni. A rozmaringos bor jó fejfájás ellen, pestises időben jó belőle füstöt csinálni, mert a dögleteességet távol űzi. A füstöt orrba, szájba ereszteni jó hurut és nátha ellen; megerősíti az agyvelőt, hideg folyvást, szorongatást elűz. Nehéz betegség ellen, álmos betegség, gutaütés, resz- ketés, érezhetetlenség ellen igen hasznos, ha borban vagy vízben főve, azt éhomra isszák. Ugyanez a haszna a rozmaringos bornak.

Ha a rozmaring porát kenyérrre hintik s azt eszik, vagy malozsa-szőlőbe teszik s úgy isszák, használ az imelygős gyomornak. Ájulás ellen jó a rozmaringot nádmézzel összevetörni. Ha borban vagy ecsetben zsályával megfőzik és a fogat mossák vele, jó száj-nyek ellen. A fájából jó fog- váját csinálni. Végre a fejszedelgés ellen a leveleire öntött forró vizet sokan isszák. A virágját akkor

kell szedni, mikor legjobban virágzik. A rozmaryng olajával tagokat kenni igen jó.

Az újabb magyar irodalomban Fittler (ma Hangai) Oktáv foglalkozott a rozmarynggal. Strantz után a Természet folyóirat 1876., 320–322. lapján. A ki iránta érdeklődik, talál benne egyet-mást; de még erősebben érdeklődik a rozmaryng iránt a magyar népköltés, mert számtalan a dal, mely róla zeng.

Gyepterületek a sétányokban.

— Hanzel Albert, fökertész, Beodra.

Minden kertnek legnagyobb éke, mely elsősorban tetszik a szemnek, a szép, zöld gyepterület, melyből a hatalmas virágcsoportok és virágágyak tetszetősen emelkednek ki. Közmondásosan mondják, hogy a szép gyepterület, szép pénz, sok munkát és gondozást igényel és csak ez által lehet széppé. Aki szép gyepben gyönyörűséget lel, az inkább nélkülöz néhány virágágyat. A legszebb gyepet azon országokban találjuk, a melyekben gyakrabban fordulnak elő csapadékok és a hőmérséklet változása sokkal egyöntetűbb, mint nálunk. Ha mi azonban klimatikus viszonyokra nézve kevésbé is vagyunk kedvező helyzetben, mindazonáltal szorgalom, ápolás és a füveknek egyenletes keverése által nagy részét érhetjük el annak, a mit a természet tőlünk megtagadott.

Sok kerttulajdonos még ma is abban a nézetben van, hogy száraz klimánk az oka annak, hogy gyepterületeink az első évben nagyon jól tenyésznek, később azonban kiégnek, vagy kifagynak. Az égő seb azonban a locsolás, mert egy szép gyepterület főtényezője „a víz.” Egy finom és tartós gyepterület második feltétele a helyes fűkeverék kiválasztása, melynek összeállítása a talaj minőségétől és fekvésétől függ. Csak egy fajta fűből álló gyep nem elegendő, mert az évek múlva hézagos lesz, névleg az angol perje, mely a második év múlva majdnem teljesen fölpszlik és sohasem képez sűrű felületet. Csak az egymással összefonódó és minden közterületet kitöltő különböző nemű füvek vetése hozhat szép gyepet létre. Egyes fajtáknál soha sem lehet biztosan arra számítani, hogy a gyep állandó szárazság mellett ugyanazon kinézését megtartja, melyet a különböző fűnemek. A fűnemek megválogatása előtt tekintetbe kell vennünk a talaj fekvését és minőségét és pl., hogy napos vagy árnykos, magas és száraz, alacsony és nedves avagy homok, moor, agyag vagy sártalaj-e. A talaj minőségét a régi kertilegelőkön és azon füveken láthatjuk meg, melyek rajta teremnek.

A sok fűnemek közül nem mindegyik alkalmas a mi klimánk és fűszőnyegünkre; de alábbi 11 fűnem gyakorlatom alatt a legjobban felelt meg.

I. *Agrostis capillaris* (tippan) minden fekvésben és talajnemben tenyészik. II. *Agrostis stolonifera* (taraczkos tippan), mint az előbbi minden fekvésben és talajnemben tenyészik; jeles alapfű, mert nagyon kiterjeszkedik. III. *Antoxantum odoratum* (illatfű) minden fekvés és talajnemben terem, nagyon korán kezd éledni, finom, alacsony és tömör növése van. IV. *Cynosurus cristatus* (juhcsenkész) száraz és nedves fekvésben terem, sőt tözezes talajban is, alacsony és tömör növése. V. *Dactylis glomerata* minden fekvés és talajban nő; kitűnő alapfű. VI. *Festuca duriuscula* (kemény csenkész) minden fekvésben és talajban terem, a legnagyobb szárazságnak ellentáll és kedveli a silányabb talajnemeket. VII. *Festuca ovina* (juhcsenkész), az előbbi faj tulajdonságaival bír, száraz homoktalajhoz nagyon alkalmas. VIII. *Lolium perenne* (angol perje) az ismeretes nélkülözhetlen fű, mindenütt nő, azonban csak 2–3 évig tart, sokszor még ennyit sem; a keveréknél mégis nélkülözhetlen, mert gyors fejlődése által megvédi a finomabb füveket. IX. *Poa nemoralis* (réti perje) minden talajnemben nő és árnyékos helyen is, sűrű, kiterjedett növése van. X. *Poa trivialis* (sovány perje), ugyanolyan tulajdonságokkal bír, mint az előbbi és a nedvesebb talajban is nagyon jól tenyészik. XI. *Poa pratensis* (mezei perje) száraz talajban jól terem, csúszó, sűrű növése van. Fenti fajokhoz még francia perjét (*Avena elatior*) és olasz perjét (*Lolium italicum*) is lehet keverni. Mindkét faj minden fekvésben és talajban jól tenyészthető és nagyobb parkmezőkre nézve nélkülözhetlenek. Fenti fajok keverékének aránya általánosságban a következő:

Perje 5 rész.

Kemény csenkész 2¹/₂ rész.

Réti perje 1 rész.

Sovány perje 1¹/₂ rész.

Juhcsenkész 2 rész.

Taraczkos tippan 1¹/₂ rész.

Illatfű 1¹/₂ rész.

Juhcsenkész 1 rész.

Mezei perje 1¹/₂ rész.

Dactylis 1 rész.

Tippan 1¹/₂ rész.

A keveréket aszerint, amint a fekvési és talajviszonyok az egyik vagy a másik fűnemre alkalmasabb és kedvezőbb, meg kell változtatni; például ha a fekvés túlnyomóan árnyékos, akkor az árnyékokat kedvelő fajtából kell többet hozzákeverni stb.

Mint hogy ezzel egy szép gyepterület kellékeit fölemlítettem, át akarok menni a telepre és a gondozásra.

Habár leginkább minden kerti talaj alkalmas a gyepterületre, mindazonáltal gondos előkészületeket kell tennünk, mert a gyep minősége ettől

függ. Az egész területet még a talaj megmunkálása előtt ki kell tisztítani mindennemű dudvától és minden gyökeret a legnagyobb gonddal kell a földből eltávolítanunk. Ha ez megtörtént, akkor megkezdhetjük a fölásást, azaz, ha a talaj elég humustartalmú; ha ez nem így van, akkor az egész területet még előbb elkorhadt trágyával kell befödünk.

Az egész területet erre nagyon mélyen leássuk, a mit azonban legjobb őszkor tenni. A földet télen át nyitva hagyjuk, hogy a fagy és a téli nedvesség behatásának teljesen kitégyük, mi által a szétomlás megkönnyítettik. Tavasszal, midőn a talaj már nem nagyon nedves, a fölászott talajt kapa segítségével újból fölhányjuk, gereblyével egyengetjük és rögtön megkezdjük a vetést. A vetéshez nagyon alkalmas idő a kora tavasz, márczius és április. Ha vetünk, tegyük azt szélcsendes napon, hogy a finom magvak ne szállingáljanak széjjel. A mag elhintése különböző módon eszközölhető: vagy elhintjük azt minden egyéb anyagnak hozzákeverése nélkül, vagy összekeverjük száraz homokkal, esetleg fűrészpórral. Legjobb azonban a magvakat homokkal összekeverni, hogy a mag mindenütt egyformán feködjék. Ha a magot elhintettük, kaparjuk be 1–2 cm-es vasgereblyével, hengerítsünk rajta egy nehéz fahengert át, vagy tapossuk le lábdeszkákkal a földre. Ez időtől fogva engedjük át a vetést önmagának és csak arra figyelünk, hogy benne a verebek kárt ne tegyenek.

Sokszor hallom emlegetni: fűmagom olyan rosszul kelt ki, pedig megöntöztettem.

A tavaszi vetést nem tartom célszerűnek megöntöztetni, mert a tavaszi szelek könnyen képeznek hasadékot és földkérget, melyben a magvak könnyen megfuladnak. Ha a talajnak még a vetés előtt nem volt nedvessége, akkor jobb azt előzetesen vízzel átönteni és csak azután gereblyével fölkaparni és vetni. Ha a fű már egyszer fölnyilt és 6–8 cm. magasságra nőtt, nyomban le kell kaszálni, még pedig az első 2–3 izben kaszával. A fiatal fűvet géppel csak lecsipkednők, de nem levágnók, és könnyen ki is téphetjük; később persze a géppel is lenyirhatjuk, de előnyös minden évben először és utoljára a kaszával levágni. A fű lekaszását meghatározni nem lehet, mert az mindig a növéstől függ; de a legkoraibb tavasztól a legkésőbb őszig mindig kaszálhatunk. Azon általánosan elterjedt nézet, hogy a fűvet őszkor meg kell hagyni, hogy a kifagyást megakadályozza, téves. Éppen az ellenkezője áll! A fű kirodhat és minden féregnek menedéket ad, mely a fű fejét és gyökerét lerágja. A gyepterületeket minden kaszálás után czirokseprővel le kell tisztogatni és vashengerrel át-hengerezni, valamint kellően megvizetni.

A nyár folyamán végzendő további munkálatok ezek: a gyepterületet néhányszor ki kell gyomlálni, tartós szárazság alkalmával kellően megöntöztetni, amit csak a hűvös esteli órákban tegyünk. Ha a gyp már 3–4 esztendő és itt-ott sovány helyeket mutat, ne feledkezzünk meg a trágyázásról.

A trágyázásra legalkalmasabb idő a késő ős és a tél. A gypet késő őszkor húgygyal vagy ürülékfölddel vonhatjuk be; télen hínstünk a hóra fahamut, kályhakormot és trágyát, a mi a legjobb trágyaanyag gyepekre nézve.

A villák előtti tulajdonképpeni gyepterületeket, ha azt akarjuk hogy mindig szép, friss kinézésűek legyenek, munkáljuk át minden 4–5 évben. Ez által állandóan erőteljes, fiatal fűnövést érünk el. A gypet minden tavasszal vas gereblyével ki kell kaparni, nagyobb réteket boronával is át lehet húzni. Ezzel azt érzük el, hogy a télen szilárdul lerakódott földréteg tel lesz lazítva és ez a fűnek alkalmas ad, hogy új gyökereket és hajtásokat hozzon létre.

Hajtatási ugorka „Prescott Wonder“.

— M. V. —

Az általunk egy izben már melegen ajánlott „Prescott Wonder“ hajtatási ugorka melegágyak és üvegházak részére tényleg a legjobb, a melyet eddig tenyésztettek. Számatalan szaklapban dicsőrísen ajánlják és megerősíthetjük, hogy közönséges házban 95 cmetert ér el. A hajtatási házban, a hól lelőgnak, a gyümölcsök még hosszabbak is lesznek. A béle majd nem is tartalmaz magot és olyan finom, mint nagy ritkán más.

*

Hogy korai és dűsan termelő ugorkanövényeket birjunk, a magot üvegházba (vagy melegágyba) homokos kertiföld közé helyezzük, s a növényt addig hagyjuk nőni, míg belőle dugványokat vág-hatunk, melyek apró dugványnövényre szánt cserepekben helyzetnek el és a talajmelegére tétetnek. A gyökerezés 8–10 nap lefolyása után történik.

Miután a növényeket egy függő deszkán meleg-házba helyeztük el, néhány hét múlva elültetjük nagyobb cserepekbe ismét tápdús földre. Ekkor az üvegház közel levő polczra tesszük, a növényeket a cserép széle fölött néhány centiméternyire fölhaltoljuk földdel és ezen növényeket anyanövények gyanánt használjuk, a melyek a hajtatási házba tulajdonképpen gyümölcsöztetés céljából kerülnek be. Ezen második dugványok az üvegházban vagy a melegágyban február hó folyamán ki lesznek ültetve és szép nagy gyümölcsöket gazdagon hoznak. A dugványnövények kihajtási módszere a magból való tenyésztésnek minden esetben elébe teendő.

Szemle

az 1896. évi növényajándékok felett.

(Vége)

Eupatorium serrulatum. Kitűnő télenvirágzó szobanövény csomósan álló biborpiros virágokkal.

Excelsior nyári Levkoye. A levkoyák őriása, 75 cm. magas kocsánokat és roppant nagy virágokat hoz. Külön változék.

Gaillardia grandiflora maxima superba. Divatvirág különösen nagy sötétnarancssárga virágokkal.

Geum Helderichi. Szárai 30 cm. magasak, erős bokor fényes narancssárga virágokkal.

Godetia Whitneyi Mandarin. Gyengédsárga virágokkal; új színezet.

Gladiolus Nanceianus Hybridus.

Gladiolus Sanderiana Hybridus. A legszebb azok közt, melyeket az idén az új, szélesen kinyílott, nagyvirágú Gladiolusok közül magvakban kínálnak. — Ezenkívül van még négy valósággal kékenyíló gladiolus, de csakis csomókban kapható.

Goldlack Ruby Gem. Egyszerűen virágzó, roppant fénylő rubinvörös lila színezettel; új szín.

Gloxinia hybr. crassifolia erecta „Sarlachkirályné.“ Fömlümlja még az égőpiros, pompás defiancet is; most a legtökéletesebb vörös gloxinia.

Heuchera rosea. Legújabb származék piros virágocskákkal a pompás *H. sanguineából*.

Heliotropium Perle blanc.

Heliotropium Perle bleu. Mindkettő alacsony növényű bokros tartással és roppant virágbőséggel, előbbi fehér, utóbbi sötétviola.

Helianthus cucumerifolius Stella. Számos 7–9 cm. nagyságú virágokkal a legtisztább aransárga színnel fekete selyemmel.

Iberis sempervirens „fehér törpe.“ Egészen alacsony, hófehéren nyíló örökzöld lomb.

Ipomaea grandiflora Hesperus.

Ipomaea hederacea marmorata coelestina.

Ipomaea imperialis aurata.

Ipomaea purpurea flore pleno.

Ipomaea sanquinea. Mind pompás új kúszórózsák különös szépséggel. Első a vadrózsák legnagyobb alakra nézve és sok oldalról dicsérik és ajánlják.

Lathyrus odoratus cupido. Tiszta fehér, legszebb, legalacsonyabb törperőzsa

Lathyrus odoratus Celestial. Bájos, gyengéd égkék színű változat, mint eddig egyik sem.

Leptosyne gigantea. Pompás, tropikusan kinéző, két éves növény, 2½ méternyi magasságig nő, sárga virágú.

Leontopodium himalayanum. A valódi Himalayazuzmó, mely még nagyobb és szebb, mint az európai.

Lobelia Gerardii. Kitartó galyakkal 1 méter magas virágzatokkal, kék, piros és viola virágokkal.

Lobelia Dortmannii. Alacsony, bájos kék és fehér virágokkal és sárga szemekkel.

Lobelia erin. delicata.

Lobelia erin. superba compacta. Két bájos gazdagon szétágazó alacsony fajta sötétkék virágocskákkal.

Leucanthemum nipponicum. Új, őriási Marguerita, pompás késő őszi-téli virágzó.

Lobelia fulgens atrovioleacea. Élvelő. Magas virágocskákkal, sötét violaszínű virágokkal és sötétvörös levelekkel.

Mimulus hybridus diadematius. Állítólag föllüml minden eddigi változatot. Növése alacsony, virágai szilárdak, nagyok, pompás sötétek, sárga fátyollal.

Matricaria eximia grandifl. corymbosa aurea fl. pl. »Goldball« (Aranylabda). Sűrű, 35 cm. magas bokrot képez és egész sereg csöves aransárga virágot hoz létre.

Myosotis dissitiflora »Blue Perfection«. A legszebb, legnagyobb virágú, legsötétebb, nefelejts, nagyon szép cseréptenyésztésre.

Myosotis alpestris nana striata. Új, alacsony, csikosan és foltosan virágzó nefelejts.

Myosotis Victoria coerulea, alba et rosea. A 3 új Victoria-nefelejts kék, fehér és pirosban. Ezen kívül az idén még egy fajta „sötétkék fehér szegélylél“ jön a kereskedésbe, a mely állítólag bájos.

Nicotiana colossea fol. var. Pompás nagylevelű levélnövény nyárra.

Nemesia trumosa Suttonii. Bájos változat szokatlan nagy fehér, sárga, narancs és karmazsin virágokkal.

Oxalis tropaeoloides »Aurora« és »Brillant«.

Két kedves, tarkalevelű játékfajtája az egészen alacsony törpeherének bekerítésekhez piros és karmazsin levelekkel.

Papaver marginatus fl. pl. »American Flag.« A legszebb kertimák. Virága nagy, az alapszín fehér, a szirmok sárgák skarlát szegélyekkel.

Papaver »lenpiros«. Legújabb szín kerti mákban.

Penstemon Gordoni splendens. Több évig tartó, télszilárd, virágai fénylők, sötétkékek, 70 cm. magas kocsánokon.

Petunia hybrida gigantea. Virágai roppant nagyok, 20 cm. átmérővel, minden színben.

Petunia hybr. grandifl. fimb. vittata. Új osztály, mázos és csikos virágokkal.

Petunia hybr. grandifl. »Bibor király«. Nemes faj bibortüzes-vérvörös virágokkal és nagy örvénylél. Értékes ujdonság.

Phacelia congesta albida. Az első fehéren virágzó phacelia; nyári virág.

Polygonum orientale pumilum album. Új, fehérennyíló változat.

Polygonum amplexicaule var. axyphyllum. 1 méter

magas; egyike a legjobb viráglomboknak, fehér, elnyílásnál piros virágokkal.

Polygonum vacciniifolium. Bájos alacsony lombzattal, a Himalayáról piros virágkálászokkal.

Pyrethrum pilosum. Keskenylevelű lomb fehér virágfejecskéekkel.

Primula chin. filic. fl. pl. splendens. A legfényesebb piros lomb a telt primulák közt.

Primula obconica grandifl. hybrida. Az eredeti színnek megjavítottja, erősebb, nagyobb virághajtásokkal és lila, fehér és világospiros virágokkal; pompás, folytonvirágzó cserépnövény.

Primula obconica rosea. Pompás, folytonvirágzó kapprimel szép, karminpiros virágokkal; nagyon jó cserépvirág.

Phlox Drum. hortensiaeflora »Bibor« és »Czinoberskarlát«. A kedvelt nyárflox két kedvelt színe.

Ricinus zanzibarlensis enormis. Egyike a legszebb díszítési növényeknek óriási növénsszel.

Reseda odor. grandifl. Machet aurea. Aranysárga machetrezeda, a machet minden jó tulajdonságait bírja.

Ruelia tuberosa. Nagy, cyankék, harangalakú virágokkal.

Rosa polyantha multiflora nana remontan. A már leirt rózsaujdonaság; magból tenyésztendő és már néhány hónap múlva virágzó csoportokat képez. Különböző színű egyszerű és telt virágok.

Scabiosa caucasica alba. Új fehérennyiló változata a kék pompás bokornak; egyike a legszebb élőeknek.

Shizanthus Grahami carminus. Az első pirosan nyiló disztinkt változat.

Scabiosa atropurp. major »Grande Pompadour.« A legnagyobb és legszebb változat roppant nagy, félig fehér, félig fekete virágokkal.

Skót őszilevkoye „Brillansrózsa.“ Ezen osztálynak értékes gazdagítása; pompás szín.

Silena pendula compacta Express of India. Sötétlombos karmoisinpiros színnel.

Stoebea membranifolia. 60 cm. magas levelekkel, gazdagon szétágazó virágzattal és kénsárga virágokkal.

Statice caspia. A staticák közül a legszebb és kiváló csokoranyaggá válhat.

Tagetes patula Liliput aurea fl. pl. Valódi aranytörpe tagetes, alacsony, felette gazdagon virágzó.

Tritoma hybrida remontan. Új fajta, mely télig folytonosan új virághajtásokat hoz.

Tagetes patula nana bicolor „Goldrand“ (Aranyszegély). Virágai bájos sötétbarnák gyengéd, fényes aranyszegélyvel kerítve és átszőve.

Tropaeolum Liliput. Bájos kis játékfaj, kecses miniaturbokrok.

Tupa mon'ana. Sajátságos szépség. Minden több éves növény 5—6 másfél méter magas virág-

zatokat hajt, melyeken sokszor több mint 100 virág van; színe sötétskarlát.

Viola tricolor maxima „Coquette de Poissy.“

Viola tricolor maxima „Präsident Carnot.“

Viola tricolor maxima „Tűzkirály.“ Állítólag a 3 legfeltűnőbb színárnyékokkal bírnak; az első rózsásvilágoskék Cattleyaszinű „mauve“, a második sötétviola fehér szegélylyel, utóbbi biborskarlát aranyszéllal.

Viola cornuta bicolor. Szép, világoskék virágokkal; a 3 alsó szirmokon fehéren és világos kéken csikozva.

Viola cornuta „La Lorraine.“ Alacsony bekerítésre szánt növény égkék virágokkal. Középe sárga, gyönyörű szép.

Viola variegata. Az Amur patakos vidékéről származó legujabb faj. Levelei mint a Cyclameneknél fehér-zöldesen márványozottak.

Verbena hybr. grandiflora panachée. Új, nagyvirágos faj, mely fehér alapon vörös, piros és kék csikokkal és foltokkal van ékítve.

Verbena erinoides. A La Platos hegységéből hozott be, felette gazdagon virágzó, meredek, elegáns virágcsokrokkal és bibor virágokkal. A legszebb verbena.

Zinnia crispa. Az amerikai fürtösczinnia, szép, göndör viráglevelekkel sok színben.

Zinnia Liliput. Miniaturfajzat apró, sűrűen telt virágokkal minden színben.

Iris fimbriata.

(Hort.)

Egy Khinából származó kardliliom és hajtásra alkalmas hidegháznövény húsos gyökerekkel és szép lándzsaalakú levelekkel. Ha napszárban a világosságához közel állítjuk, már januártól kezdve virágoztatható. Nagyon gyengéd halványlilaszínű, narancs és aranysárga foltos, szép, orchideaféle virágokat hoz egy-egy kocsánon 10 egészen 20-at. Kedveli a cseréptenyésztést és a homokos, tápláló földet, melyet évente csak egyszer kell felújítani és pedig ha a növény már telenőtt gyökerekkel. Hideg szekrényben áttelelve, az iris fimbriata csak májusban virágzik.

Évelő növények.

— M. V. —

Azon tömeg évelő növények közül, melyeket a legujabb időben előszeretettel ültetnek, alábbi fajták alkalmasak leginkább a sík földhöz és a melegebb éghajlathoz. A többiek — a mennyire megvizsgálhattuk — csak a hegyek és az északi országokban hoznak létre szép virágzatot; a lapályban nem tenyésznek.

Achillea ptarmica grandiflora plena, fehéren virágzó.

Anemone japonica fehér és piros.
Anthericum Liliastrum major, fehér.
Aquilegia, minden faj és különböző színben.
Aster alpinus, koránvirágzó.
Aster alpinus superbus, különösen szép.
Aster coerulea, későn és kéken virágzó.
Aster Datschi, fehérvirágú.
Aster ptarmicoides, későn, világosan virágzó.
Campanula carpathica, fehérén virágzó.
Campanula Medium, kék és fehér.
Campanula pyramidalis, kék és fehér.
Campanula persicifolia, fehér és kék.
Cephalaria alpina, nagyon szép, gyengéd.
Chelone barbata, bájos, skarlát.
Coreopsis grandiflora, sárga, gyönyörű.
Delphinium formosum, ultramarinkék.
Delphinium hybridum, különböző színű.
Dianthus plumaris fl. pl., fehér és piros.
Dianthus plumaris Her Majesty, fehér.
Dielytra spectabilis, vörös.
Digitalis purpurea, különböző színű.
Diplostiphium magnificum, magas.
Doronicum plant. excelsum, sárga.
Erigeron speciosum, kék.
Funkia különböző fajtákban.
Gaillardia grandiflora maxima, narancspiros.
Gaillardia grandiflora Perfection, nagyvirágú.
Gentiana acaulis, sötétkék.
Geum coccineum, skarlátpiros.
Geranium pratense fl. pl., pompás.
Helianthemum mutabile, sárgapiros.
Helianthus multiflorus maximus, sárga.
Helianthus multiflorus fl. pl., sárga.
Helianthus rigidus, sárga, fekete középpel.
Heuchera sanguinea, korallpiros.
Iberis sempervirens, fehér.
Iris különböző válfajban.
Inula glandulosa, sárga.
Lathyrus latifolius, különböző színű.
Leucanthemum maximum, fehér.
Leucanthemum semiplena, fehér, telt.
Lychnis fulgens és *Haageana*, vörös.
Omphaloides verna, sötétkék.
Paeonia herbacea, különböző színű.
Papaver orientale, skarlát.
Penstemon orientale, skarlát.
Penstemon cobaea, világoskék.
Penstemon Wraiddii, pompás.
Phlox perenne decussata, különböző színű.
Phlox setacea alba és *rosea*.
Phygelium capensis, vörös.
Plumbago Larpentae, ultramarinkék.
Polemonium pendulinum, sárga.
Polemonium Richardsoni, világoskék.
Polemonium himalayanum, kék.
Potentilla hybrida fl. pl., különböző színű.
Primula Aurikula, különböző színű.

Pyrethrum roseum fl. pl., különböző színű.
Ranunculus superbus fl. pl., különböző színű.
Rudbeckia Newmannii, sárga.
Rudbeckia purpurea, bíborpiros.
Saxifraga ligulata, piros.
Scabiosa caucasica, világoskék-lila.
Spiraea japonica, fehér.
Spiraea lobata, vörös.
Spiraea palmata, piros.
Tritoma corallina, fénylő narancs.
Tritoma Uvaria grandifl., vörös-sárga.
Veronica elegans, gyengédpiros.
Veronica scabiuscula, sötétkék.
Veronica spicata alba, fehér.
Yucca filamentosa, fehérezöld.
Wahlenbergia grandiflora, kék.
 Az évelők elejétől fogva nagy kedveltségnek örvendenek. A kertek felkészítésére gazdag és hálás anyagot szolgáltatnak és minden módon felhasználhatók. Fajtájuk szerint kora tavasztól késő ősziig üdítő virágzatot nyújtanak és félig meleg hőmérséklet mellett lassú hajtással téli virágzásra is sarkalhatók.

Fák a pázsitterületeken.

Fiatal fákat sohasem volna szabad fűbe ültetni, ha csak 1—2 méternyi körületben föl nem porhanyítjuk a földet, mely aztán porhanyón és gyomtól, valamint fűsarjaktól tisztán tartandó. Fű közé ültetett fa nem növekszik oly erőteljesen, mint a megmunkált földbe ültetett. Ennek megerősítéseül 2 vadgesztenye említünk meg, melyek 5 évvel ezelőtt lettek kiültetve. E fák egészen egyenlő nagyok és egyenlő életerejük voltak és egyidejűleg lettek 5 méternyi egymástól távolságra egyenlő jó földbe ültetve. Egyik azonban a gyepek közé, míg ellenben a másik alá a gyepek feltörtetett és körülete megmunkáltatott. A megmunkált talajú fa jelenleg 3—4-szer oly erős, terebélyes és fejlett, mint a másik. Ne felejtjük, hogy a föld megmunkálása a fiatal fának éppen olyan jól esik, mint más terménynek és hogy gyors felődésnek induljon a fa, kell, hogy néhány évig kulturát nyujtsunk neki. Ugyanez áll egyébiránt a barack-, körte- és almafákról, valamint a faiskolák, dísfák és díszcserjékről is.

Jelző írás, mely tartós.

A kertészeknek nagy bosszúságot okoz az, hogy az apró, fácskára akasztott jelzőtáblák felírata rövid idő alatt lemosódik. Tartósabb lesz az írás, ha bemázoljuk kopállakkal; ekkor az eső nem moshatja le. Legsikerültebbek az olyan jelzőtáblák, melyekre előbb gummi-arabicummal papírt ragasztunk fel s a megszáradt papírra tintával írunk és az írás megszikkadása után az egészet egyszer vagy kétszer kopállakkal bemázoljuk. Az egész csekélységbe kerül s megcsinálni is nagyon könnyű, miért is a kertészkedéssel foglalkozóknak ez egyszerű eljárás is nagyon ajánlatos.